

Az Agóra-műhely országos hálózata

Munkatársaimmal nagyon sokat gondoltunk azon, hogy hogyan közelítsük meg ezt a témát. A helyi- vagy a kormányzati döntéshozók szemével, vagy éppen a saját magunk nézőpontjából tekintünk erre. Véleményem szerint szükségünk van saját magunk megerősítésére amikor erről a hálózatról, erről az együttműködésről beszélünk, hogy érzékeltsük és mi magunk is érezzük milyen fontos tevékenység az, amit végzünk.

Amit be kívánok mutatni az nem kifejezetten arról szól, hogy mit és hogyan értünk el az elmúlt évek során – igaz, címszavakban utalni fogok rájuk –, sokkal inkább arról, hogy miért is csináljuk mindezt. Ahhoz, hogy kellőképpen érzékelteni tudjam ennek a súlyát messziről indítom mondanandom. A kultúrának számos értelmezése és definíciója ismert, melyek más-más szemszögből írják körül azt. Az utóbbi időben számomra az a meghatározás jelképezi leginkább a fogalmat, mely szerint az a bizonyos természeti ember, azaz a homo sapiens a civilizációk létrejöttével, valamint az urbanizáció hatására elvesztette közvetlen kapcsolatát a természettel, a számára igazán biztonságos életet adó környezettel. Ekkor egyfajta szorongás lett rajta úrrá, melynek következménye gyakorlatilag a kultúra és az ezáltal létrehozott intézményhálózat, amely

gyakorlatilag azt jelenti, hogy a kultúra az ember természetes környezete.

Földes László Hobótól tudjuk, hogy mesél az erdő. Én most az erdőt hívtam ide hasonlatként. Pár évvel ezelőtt hallottam arról, hogy a fák kommunikálnak egymással, tehát az erdő életközössége támogatja, gyógyítja, segíti, ápolja egymást, mely napjainkban már tudományosan bizonyított tény. Egy régi szakember szavait idézem fel, aki azt mondta, hogy „*az élő természet legmagasabb szervezettsgű társulása, sokrétű és titokzatos jelensége az erdő*”. Azonban a fák nemcsak egymással kommunikálnak, hanem minden ott élő élőlényel, a rovarokkal, a madarakkal, sőt még a gombafonalakkal is hasznos információkat közvetítenek egymásnak. Ez a bűvös erdő a művészetben is gyakran megjelenik, mely mindig a változás, a titokzatosság, a különlegesség helyszíne, ahol bármi megtörténhet, éppen ezért nem véletlen, hogy inspirálta a legnagyobb művészeket Mozarttól Dantéig, Lázár Ervintől Tamási Áronig vagy éppen Munkácsy Mihályig. Ez a természeti környezet és ez az ember, aki kiszakadt ebből, most itt áll a XXI. század társadalmi, gazdasági, szociális, természeti és technológiai kihívásai előtt, melyek miatt úgy érezhetjük magunkat, ahogyan Tamási Áron hőse a rengetegben.

Elérkeztünk egy óriási problémához, ami mindannyiunkat, de leginkább a fiatal generációt érinti. Ez az infokommunikációs technológia csapdája, ami a megváltást ígerte, de még nagyobb elmagányosodást eredményezett. Barabási Albert László munkásságának köszönhetően tudományosan bizonyított tény, hogy csak közösségekben, vagy valamilyen közösségi tevékenység által, gyakorlatilag a közösség jutalmaz meg minket a sikerrel. Az az együttműködés, amely a Nemzeti Művelődési Intézet és az Agora Szakmai Műhely között létrejött ezt a kulturális diverzitást, sokféleséget garantálja és táplálja. Ez a hálózat egyfajta életközösségeként működik, és ez az a bizonyos erő, amire építeni lehet, ez a mi bűvös erdőnk a ránk bízott közösségekkel települési, térségi, vagy éppen Kárpát-medencei szinten. Egymást erősítő folyamatok sorozatának eredményeként jutottunk el idáig, melyek meghatározó része volt az agorák építése, majd az Agora Szakmai Műhely megalakulása.

Azok számára, akik kevésbé ismernék az elmúlt évek történéseit a legmeghatározóbb pillanatokot röviden felsorolom. Az építkezés 2011 és 2015 között zajlott 14 településen egyedülálló innováció formájában, a kultúra várost épít gondolat jegyében. Az érintett településeket számbavéve rögtön látható,

hogy ezek, ha nem is fedik le az egész országot, akkor is a saját agglomerációjukban, térségükben meghatározó tevékenységet folytatnak és jelentős kapcsolatrendszert építettek ki. Ha összekötjük ezeket a pontokat, akkor rögtön egy láthatatlan hálózat képe rajzolódik ki előttünk, ily módon talán még szemléletesebb az, hogy behálózuk az országot, és tevékenységünkkel jelen vagyunk az egész Kárpát-medencében. Ez az organikus fejlődés, az Agora Műhely, 2013. november 20-án alakult meg Kecskeméten. Mi sem illusztrálja jobban együttműködésünket a Kulturális Központok Országos Szövetségével, minthogy az általuk szervezett konferencia keretében jött létre ez az összefogás, melyet már a kezdetek óta – és a megalakulás során is – folyamatosan szakmailag mentorál, illetve erőforrásokkal támogat a Nemzeti Művelődési Intézet.

Mit is csinálunk mi tulajdonképpen az agorák együttműködésében? Ez az, amit egy ilyen rövid írásban nem lehet felsorolni, de az egyik legfontosabb az, hogy olyan személyes impulzusokat adunk egymásnak, amelyek máshogyan nem teremődnek meg, egyedül nem tudnának megvalósulni, létrejönni, tehát páratlanok és szükségesegek. Jól láthattuk a pandémiás időszak során, amikor az online értekezletekre tértünk át, hogy a személyes hitelesség és a meta-kommunikáció hiánya nem teszi életszerűvé ezt a kapcsolatrendszert. Nem tudjuk megélni a találkozások általi személyes nexusokat és váratlan helyzeteket. Ez ismét azt bizonyítja, hogy milyen fontos az, amit végzünk, milyen fontos az, hogy a közösségeket, az embereket egymáshoz közel hozzuk. Emellett az intézménylátogatások is rendkívül sok szakmai és üzemeltetési tapasztalattal jártak. Nem szabad megkerülnünk azt a fontos tényezőt, mi szerint mi már majdnem

mindegyik agorában kölcsönösen láttuk egymást, a kollegákat és a szakterületek képviselőit. Ez hitelesíti és megerősíti munkánkat és egy olyan kölcsönhatást eredményez, amely akár a saját fenntartónk, akár a saját közönségünk felé is egy komoly visszaigazolás. Mindezek közül a legfontosabb, hogy minden alkalommal tanulunk egymástól.

Az agorák integráló szerepe egy nagyon fontos és kiemelt eleme a közművelődésnek. A műhely létrejötte előtt is, de azóta még kifejezettebben minden agóra komoly jelentőségű kistérségi agglomerációs kapcsolatrendszerrel rendelkezik, mely egyre csak gyarapodik. A konkrét lépések pedig ebben az együttműködésben a képzések, a találkozók és a konferenciák, a tanulmányutakon –, amelyek mindig többek egy egyszerű tanulmányútnál –, valamint az adatszolgáltatás és az adatcsere, a kölcsönös információáramlás, amely térségi, országos és Kárpát-medencei szinten is megjelenik, az gyakorlatilag pótolhatatlan.

A legutóbbi tanulmányutunk Sutus Áron és csapata szervezésében, segítségével valósult meg a

Vajdaságban. Ez is számtalan lehetőséget, kapcsolatot biztosított már számunkra, és gyakorlatilag csak a koronavírus világjárvány, illetve a jelenleg kialakult háborús helyzet akadályozott meg minket abban, hogy a Kárpátaljára is elmenjünk. Gyakorlatilag az elcsatolt nemzetrészek mindegyikén jártunk már Kárpátalja kivételével. Ahogyan egy testvérvárosi kapcsolat is általában gyermek, kulturális, vagy sport területtel indul, úgy volt ennél is. A döntéshozók figyelmébe is szeretném ajánlani, hogy a kultúra nem a szegény rokon. Gazdasági vezetőkkel, vállalkozókkal, cégvezetőkkel beszélgetve szoktam érezkelni ezt a vélekedést hogy majd, ha lesz pénz a gazdaságban, majd akkor lesz pénz a kultúrára, de ez soha nem így működött a világtörténelem során, ahogyan napjainkban sem. Vegyük példának a Mercedes gyár Kecskemétre települését, ebben is nagyon fontos szerepet játszott az, hogy Kecskemét milyen kulturált város, hogy be tudja fogadni egy világszínvonalú cég vállalati kultúráját. Tehát akkor, amikor a kultúráról és a tapasztalatainkról beszélünk, akkor nemcsak egyszerűen a hagyományörzészről,

a közösségépítéséről, a kultúraápolásról van szó, hanem a felkészült, művelt munkavállalóról is, aki képviselni tudja magát egy állásinterjúban és számos szakmai kompetenciával rendelkezik.

Hogyan tovább? Nagyon egyszerű a válasz, a végét már az elején elmondtam. A művelt emberekért és a közösségekért dolgozunk. Ez a műveltség nem azt jelenti, hogy a magas kultúra látogatására és annak befogadására alkalmas, hanem azt, hogy a mindennapi élethez szükséges kultúrákra, a viselkedéskultúrától a közlekedéskultúrán át a táplálkozáskultúráig minden tekintetben elég művelt és készen áll arra, hogy a kultúra és a közösségek által felkínált lehetőségeket a saját boldogulása, a minőségi élet és a közösség javáért fordítsa. Nekünk ehhez, a szakmában és a terepen dolgozókkal a közös gondolkodásra, a szakmai innovációkra és természetesen a hálózatosodás folytatására kell törekednünk. Itt köszönnek vissza az erdőről olvasottak, más szóval nekünk is a lehető legmagasabb szervezettségű, sokrétű közösségi művelődésért kell tennünk, mun-

kálkodnunk és gondolkodnunk minden nap. Hogy hogyan néz ki a mi bűvös erdőnk? Ez szellemi, érzelmi, de még földrajzi értelemben is a Kárpát-medence. A mi szakmánk, a mi bűvös erdőnk, ez a közművelődés és a közösségi művelődés, amelyről jól tudjuk, hogy hungarikum. Ez egy különleges magyar modell 3 155 településen 3 655 elkötelezett intézménnyel és közel 12 ezer szenvedéllyel dolgozó munkatárssal. Remélem, ha az elején egy kicsit érthetetlen volt, hogy miért az erdőt hoztam hasonlatként, akkor a végére letisztult hiszen az erdő a benne élő közösséggel a legösszetettebb szervezettségben, a legnagyobb

ellenállóképességgel rendelkező természeti metafora, mely igaz a mi bűvös erdőnkre és a mi munkánkra is. Az évszázados fák azok a mi hagyományaink, a madaraink a művészetek, a gombafonalaink a közösségek és az illatunk a műveltség.

Szeretném megköszönni minden munkatársamnak az ország valamennyi részén, illetve Kárpát-medence-szerte, hogy együtt dolgozhatunk, valamint köszönjük a Nemzeti Művelődési Intézetnek, hogy partnerünk és mentorunk ebben a folyamatban. A döntéshozókat pedig arra kérjük, hogy tartsanak velünk ebben a bűvös erdőben.

MOLNÁR LAJOS MILÁN rendezvényszervező, marketing menedzser, andragógus. Országos fesztiválok, kiállítások szervezője, vállalkozóként 1993-tól üzleti klubot vezetett, majd 2006-tól Budapesten a pénzügyi szférában dolgozott. 2010-től az Aba-Novák Agóra vezetője. Több városi és térségi kezdeményezés fűződik a nevéhez: Agóra Forгатag, Családkutatók Klubja, Csokoládé Fesztivál, Feminális Napok, Séf Randevű, Helyi Termékek Vására. Tagja a Szolnok Jövőjéért Alapítvány kuratóriumának. A 2021-ben alapított Szapáry Gyula vállalkozói Klub alapítója. 2019-től a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesület alapító tagja. Közművelődési képzések rendszeres oktatója, szakmai konferenciák előadója. Közművelődési és közösségépítő tevékenysége elismeréseként 2016-ban Magyar Arany Érdemkereszt elismerést, 2019-ben Beke Pál-díjat, 2020-ban Bessenyei György-díjat vehetett át.